

PAIX LITURGIQUE

SUMMORUM PONTIFICUM

Apostoliskt brev på eget initiativ utfärdat den 7 juli 2007

Ända till våra dagar har det alltid varit PÅVARNAS OMSORG att Kristi kyrka skulle frambära en värdig kult åt Hans Gudomliga Majestät, ”till hans namns pris och ära” och ”till gagn för hela hans heliga kyrka”.

Sedan urminnes tider, liksom även i framtiden, måste den princip efterlevas ”enligt vilken varje enskild kyrka bör vara samstämmig med den världsvida kyrkan, icke blott i fråga om trosläran och de sakramentala tecknen, utan även i fråga om den apostoliska och obrutna traditionens allmänt vedertagna seder och bruk. Dessa bruk måste följas inte bara för att undvika villfarelser, utan också för att föra vidare [tradera] tron oavkortad, enär det som är kyrkans norm när hon ber (lex orandi) svarar mot hennes norm i tron (lex credendi)” (1).

Bland de påvar som visat frågan tillbörlig omsorg utmärker sig den helige Gregorius den store, som ombesörjde att till Europas nya folk föra såväl den katolska tron som de ritens och kulturens skatter som det romerska folket under föregående århundraden tillägnat sig. Han påbjöd att den heliga liturgin till sin form - såväl vad beträffar det heliga mässoffret som tidegården - skulle gestaltas och bevaras som den firades i Rom.

Till de munkar och nunnor som sökte efterleva den helige Benedikts regel och som, varhelst de samtidigt förkunnade Evangeliet, genom sitt liv gav uttryck också åt denna hälsobringande regels innebörd: ”inget skall sättas framför gudstjänsten” (kap. 43), gav Gregorius den store jämväl sitt varmaste stöd. Sålunda berikade den heliga liturgin firad enligt den romerska riten inte bara de många folkens tro och gudskärlek utan även deras kultur. Det är helt uppenbart att kyrkans latinska liturgi i sina olika former under varje århundrade av den kristna eran sporrat oräkneliga helgon i deras andliga liv och stärkt så många folk till religiös kraft och befrukat deras gudsdyrkan.

Under sekulens lopp har många andra påvar visat en särskild omsorg om att den heliga liturgin desto mer verkningsfullt skulle fylla denna uppgift. Bland dessa måste nämnas den helige Pius V som i stor pastoral iver och i åttlydande av Tridentkonciliet uppmaningar förnyade hela kyrkans liturgi, såg till att de liturgiska böcker som förbättrats och ”förnyats enligt Fädernas riktlinjer” gavs ut samt överlämnade dessa den latinska kyrkan till användning.

Bland den romerska ritens liturgiska böcker framträder som särskilt viktig det romerska missalet (Missale Romanum) vilket framvuxit i staden Rom och under århundraden gradvis antagit den form som uppvisar stor likhet med den som nyligen ännu var förhärskande.

”De romerska påvarna har under historien strävat efter just denna avsikt, då de anpassade riterna och de liturgiska böckerna till de nya tiderna eller fastställde dem, och därefter, under början av detta vårt sekel, omfamnade en mer omfattande reform” (2). Så handlade våra föregångare lemens VIII, Urban VIII, den helige Pius X (3), Benedikt XV, Pius XII och den salige Johannes XXIII.

Under senare tid har Andra Vatikankonciliet uttryckt önskan att den tillbörliga noggrannheten och vördnaden gentemot den gudomliga kulten skulle förnyas samt inriktas efter vår egen tids behov. Vår företrädare påven Paulus VI godkände i denna anda år 1970 förnyade och delvis nyskrivna liturgiska böcker för den latinska kyrkan. Dessa översattes till många folkspråk över hela jorden och togs välvilligt emot av biskopar, präster och troende. Johannes Paulus II gav den tredje upplagan av det romerska missalet en översyn. Så har de romerska påvarna handlat för att ”detta så att säga liturgiska byggnadsverk [...] återigen skall framstå som klart skinande genom sin värdighet och harmoni” (4).

Emellertid höll inte så få troende på olika håll fast vid de förutvarande liturgiska formerna, som så djupt hade präglat deras kultur och anda, och strävade efter att hålla fast vid dem med så stor hjärtats kärlek att hans helighet påven Johannes Paulus II, rörd av pastoral omsorg för dessa troende, i sitt särskilda, av Troskongregationen 1984 utgivna indult Quattuor abhinc annos, gav tillstånd att använda det romerska missalet utgivet 1962 av Johannes’ XXIII. Återigen uppmanande Johannes Paulus II i sitt på eget initiativ [motu proprio] utfärdade apostoliska brev Ecclesia Dei av 1988 biskoparna att vitt och generöst tillämpa detta tillstånd till gagn för alla de troende som så önskade.

Med anledning av de troendes enträgna böner som redan vår företrädare Johannes Paulus II länge begrundade, och sedan Vi hört fäder kardinalers åsikt i konsistoriet av 23 mars 2006 samt noga övervägt sakens alla sidor, BESLUTAR VI i detta apostoliska brev följande, under åkallan av den helige Ande samt i förtröstan på Guds hjälp:

Art. 1. Det av Paulus VI promulgerade romerska missalet utgör det ordinarie uttrycket för lex orandi i den katolska kyrkans latinska rit. Det romerska missale som promulgerades av den helige Pius V och återigen bekräftades av den salige Johannes XXIII skall emellertid anses som det extraordinarie uttrycket för lex orandi och till följd av sitt vördnadsbjudande och uråldriga bruk åtnjuta tillbörlig heder. Dessa två uttryck för kyrkans lex orandi kommer på intet vis att leda till någon splittring av kyrkans lex credendi; de båda är tvärtom två bruk av den enda romerska riten.

Det är därför tillåtet att frambära mässoffret i enlighet med det romerska missalet, vilket åter promulgerades av den salige Johannes XXIII och aldrig avskaffades, såsom den extraordinarie formen av kyrkans liturgi. De villkor som för användningen av detta missale stipulerats i dokumenten Quattuor abhinc annos och Ecclesia Dei ersätts nu av följande:

Art. 2. I mässor som frambärs utan närvarande församling [se A] äger varje katolsk präst av den latinska riten - vare sig han är sekularpräst eller ordensman - rätt att använda antingen det romerska missale som 1962 utgavs av den salige påven Johannes XXIII eller det romerska missale som 1970 promulgerades av påven Paulus VI, och detta kan han göra vilken dag på året som helst förutom påskens heliga tre dagar [se B]. För denna form av firande enligt det ena eller andra missalet behöver prästen inget tillstånd, vare sig av den heliga Stolen eller av sin ordinarius.

Art. 3. Om ordenskommuniteter och gemenskaper för apostoliskt liv - vare sig dessa lyder under påvlig eller biskoplig rätt - för sin konventual- eller kommunitetsmessa i sina egna kapell önskar nyttja 1962 års romerska missale, äger de denna rätt. Om ett enskilt ordenssamfund eller en hel kongregation önskar fira mässan på detta sätt antingen ofta, regelbundet eller på permanent basis, får saken avgöras av vederbörande överordnade jämlikt den kanoniska rätten och gällande ordensstatuter.

Art. 4. Till firandet av den heliga mässan enligt art. 2 ovan, sedan lagens föreskrifter efterföljts, har de kristtrogna som önskar närvara tillträde. [se C]

Art. 5. § 1. I församlingar där det mera varaktigt finns en grupp troende som känner sig förbundna med den tidigare liturgiska traditionen, skall kyrkoherden villigt bifalla denna grupps begäran att få tillgång till den heliga mässan firad enligt 1962 års missale. Han skall själv, under biskopens ledning och i enlighet med kanon 392, se till att dessa troendes bästa harmoniskt sammanfaller med församlingens ordinarie själavård genom att undvika tvedräkt och sträva efter att gagna hela kyrkans enhet.

§ 2. Firandet enligt den salige Johannes XXIII:s missale får äga rum på feriedagar men även på söndagar och festdagar får firande av detta slag ske vid ett tillfälle.

§ 3. För de troende och präster som önskar det skall kyrkoherden tillåta firande av detta slag också för speciella tillfällen som vigslar, begravningar och särskilda förrättningar, till exempel vallfärder.

§ 4. Präster som använder den salige Johannes XXIII:s missale måste vara dels lämpade [se D] för detta, dels fria från kyrkorättsliga hinder.

§ 5. För kyrkor so